

<https://periodika.lv/periodika2-viewer/?lang=fr#panel:pa|issue:133810|article:DIVL28|query:P%20K%20V%20>

LU Prezidiju konventa vīru koris

Nikolajs Siliņš  
Leonids Bērziņš

Šī dziesma ir Prezidiju konventa vīru kora (P!K!V!K!) motto. To komponējis (teksts J. Sudrabkalna) un 1926. g. 4. martā šim korim veltījis latvju kora mākslas krīvs Jāzeps Vītols, Fr. Latav. Koris mēdza šo dziesmu nodziedāt koncertu ieskaņai, pirms programmas. Skanīgās kompozīcijas sparīgais ritms līdzēja mest tiltu pāri uzstāšanās pirmo brīžu vēsumam.

Jā, sejas tuvās un tālās, kur nu jūs tagad esat? Izskanējuši dziesmu akordi, izskanējušas arī daudzu koristu dzīves. Taču sasaukties gribas, ja var — arī tikties, bet vismaz — atsaukt atmiņā laiku, kas bija skaists jo daudziem, ne tikai mums, dziedātājiem, vien. Tas bija Latvijas brīvvalsts kultūras augšupejas laiks, kurā latviešu skaņu mākslas jomā Prezidiju konventa vīru kora sniegunam bija nozīmīga vieta. Ir tiesa, ka atmiņas bieži sedz rožains plīvurs, kas pagātnes notikumus liek saskatīt jaukākus nekā tie patiesībā bijuši. Īstenībai esam tuvāk, ja runājam par faktiem. Par tiem apcere būs šī raksta tālākā daļā, bet jau tagad jānorāda, ka arī lepnums un jūsma, kā pārdzīvojumu izpaudumi, var būt fakti. Jo kā lai citādi raksturo P!K!V!K! t/1 priekšnieka Krišjāņa Granta. Terv., neatlaidīgās pūles — gan ar personīgās saskares, gan gari garās korespondences palīdzību mudinot iedzīvināt ieceri par šo atmiņu rakstu, vai kā viņš pats saka, "P!K!V!K! vēsturi". Un vai tad nebija reāls fakts tā jūsma, kas lika kora patreizējam priekšniekam Arturam Lacumam, Sel., Latviju atstājot, paņemt trimdā līdz kora materiālus, to starpā

koristu un dziedāto dziesmu sarakstus, kas šim rakstam pievienoti? Dabīgi, ka katrs buršs līdzīgos apstākļos būs centies paglābt savu krāsu deķeli, bet — "papirus"! Tur bija jābūt ne tikai optimismam, bet arī lielai mīlestībai uz dziesmu un lepnumam par pierību krietnam korim. Šādas jūtas nav dzisušas arī sekojošos gadu desmitos, kā to apliecina bij. korista, nelaika Kārļa Tālberga, Fr. Metr., 1964. g. Amerikā sacerētie panti:

Lai dziesma skan sirsnība jaukā.

Lai gaiši alb/āzmo prieks,

Kad draugiem miestīnš dzirkst traukā,

Un laiks šķiet — viens milzīgs nieks.

Kaut laika nīcības plūsma

Ik vienu līdzī sev rauj.

Bet mQz~īgi ziedēs tam jūsma.

Kas dziesmai sirdi vēl ļauj.

Jūsmīgie nodomi dažkārt ir gājuši pat pāri reālām iespējām, piemēram, atjaunot kora darbību Ziemeļamerikas kontinentā, noorganizējot vairākās vietās koristu grupas, kas mēģinājumos sagatavotu kādu programmu, lai visiem kopā sanākot, varētu uzstāties koncertā.

Toties doma par P!K!V!K! gaitu aprakstīšanu kļuva aizvien konkrētāka. Kora vārda daudzinašanu ieskatīja par vēlamu, lai vecajiem sēmeštriem atgādinātu Rīgas laika buršu sadzīves romantiku un kalpošanu mākslai, bet jaunajai buršu audzei sniegtu spilgtu piemēru sadraudzības un disciplīnas garā veikta darba panākumiem.

Kad 1980-to gadu sākumā Kora valde principā vienojās par attiecīga raksta publicēšanu, tūlīt radās jautājumi: ko un kā rakstīt, kādā veidā to iespiest, izplatīt un financēt. Atzina, ka par "vēsturi" šo darbu

nosaukt nevarēs, jo tādai kvalifikācijai nepieciešamie precīzie dati nebija pilnībā pieejami. Bija gan vairāku autoru atmiņu raksti par kādiem īpašiem notikumiem kora dzīvē, kā arī A. Lacuma plaši tvertais un hronoloģiskā secībā veidotais kora veidošanās un darbības apraksts. Tā kā minēto atmiņu rakstu saturs dažkārt attiecās uz vienu un to pašu notikumu, tad šo oriģināltekstu iespiešana visā pilnībā radītu nevēlamu atkārtotošanos. Tādēļ izšķīrās visumā pieturēties pie A.

Lacuma teksta, atsevišķās vietās to papildinot vai aizvietojo ar citu autoru citātiem.

Par iespēšanas veidu domājot, sākotnējais variants — izdot šo "vēsturi" kā atsevišķu grāmatiņu — būtu bijis ciets rieksts finansiālu grūtību dēļ. Laimīgs atrisinājums radās, kad UNIVERSITAS redakcija izteica gatavību dot P!K!V!K! gaitu aprakstam vietu savās slejās.

Sākās papildus materiālu vākšana un raksta formāta apsvēršana. Šajā darbā, sarakstes ceļā, piedalījās kora t/l priekšnieks Krišjānis Grants, Terv., kā arī pārējās kora amatpersonas un kooptētie locekļi: Arturs, Lacums, Sel., Aleksandrs Skuja, Lett., Arvīds Jansons, Lett., Bertolds Akers, Lett., Teodors Delle, Tai., Andris Bērziņš, Lett., Leonids Bērziņš, Lett., Jānis Ansbergs, Fr. Metr., Kaspars Svenne, Lett., un Nikolajs Šiliņš, Lett. Par apcerējuma redaktoru izraudzīja kādreizējo kora solistu B. Akeru, Lett., kurš korim bijis uzticīgs kopš 1930. g. "Berta" uzsāka materiālu izvērtēšanu un viedokļu apzināšanu attiecībā gan uz principiāliem, gan tīri tehniskiem jautājumiem. Šo darbošanos viņš turpināja, jau būdams smagi slim, taču to pārtrauca viņa nāve 1986. g. Redakcijas darbu nu vajadzēja sākt no gala. Redaktora pienākumus uzņēmas N. Šiliņš, Lett., koredaktora — L. Bērziņš, Lett.

Redaktori apzinās, ka šis seno dienu stāsts, kas ielūkojas notikumos pirms vairāk nekā 60 gadiem, ir nepilnīgs un neatspoguļo kora darbību un gaisotni tik izsmēļoši, kā gribētos; varbūt, ne viens vien koris, to lasīdams, pie sevis norūks: "Jā, kāpēc gan nav pieminēts tas un tas?" Protams, pie raksta vēl ilgāk piestrādājot, varētu stāstījumu papildināt, taču tam veltījamais laiks un publikācijas aizkavēšanās būtu negatīvi faktori, it īpaši ņemot vērā, ka koristu un pat šī darba darītāju rindas strauji retojas...

Tādēļ "uzņemsim toni" un sāksim. Vārds Arturam Lacumam, Sel.

\*

Izsekojot korporāciju vēsturei, atrodam, ka to pamatprincipi kā: honoritāte, tautas un tēvzemes mīlestība, brīvība, drosme, pienākuma apziņa, draudzība, uzticība uc, izteicas devīzēs, komānos un tradīcijās. Viena no šīm vecām un neatņemamām tradīci-

jām korporāciju dzīvē ir dziesma un dziedāšana, kas ir tikpat veca kā pašas korporācijas.

Dziesma ir tā, kas vienmēr un visur ir pavadījusi katru buršu saimes locekli, sākot ar viņa iestāšanos korporācijā līdz viņa mūža beigām, to izvadot pēdējā gaitā. Dziesmas ir vienmēr skanējušas visos korporāciju oficiālos sarīkojumos, visās sanāksmēs, draugu pulkā, kā priekos tā bēdās. Un dziesma, tāpat kā citas buršu tradīciju izdarības, ir tikusi dziedāta ar zināmu disciplīnu un pēc zināmas un noteiktas kārtības. Ja dziesmu oficiālos sarīkojumos varbūt vēl varētu uzskatīt kā tradicionālam pienākumam dziedātu, tad draugu pulkā dziedāta dziesma gan vienmēr nākusi no sirds. Labi novadīta un nodziedāta dziesma ir sagādājusi prieku kā pašiem dziedātājiem, tā klausītājiem. Var droši teikt, ka starp katra akadēmiskās saimes locekļa — burša blakus interesēm, kā literatūrā, mākslā vai sportā, būs ierādīta lielāka vai mazāka interese arī mūzikai. Latvieši uzskata sevi par dziedātāju tautu, tādēļ nav brīnums, ka kordziedāšanas māksla brīvās Latvijas laikā strauji uzplauka un sasniedza augstus līmeņus. Latvju enciklopēdijā, runājot par mūziku, teikts: "Blakus solo dziesmai, koru dziesmas ir oriģinālākais latviešu mūzikas žanrs, un latviešu koru komponistu rinda ir visgarākā."

Pēc Latvijas valsts nodibināšanas darbs LU iegāja normālās sliedēs un Prezidiju konventā ietilpstošās korporācijas un to locekļi atsāka ražīgu dzīvi konventos un ārpus tiem. Dabīgi, ka buršos — mūzikas mīļotājos — radās doma dibināt savu kori, lai dziesmu skandētu nevien konventa dzīvokļos, bet arī ārpus tiem, citiem par prieku un baudījumu.

1924. g. rudens sēmeštrī iniciātoru grupa — vairāku korporāciju locekļi, ar lettoni Kārli Mālmani priekšgalā, organizēja vīru kori un par diriģentu aicināja toreiz populārāko diriģentu Teodoru Reiteru. Kora darbības uzsākšanu P!K! apstiprināja 1924. g. decembrī. Mēģinājumi sākās 1925. g. sākumā, bet Reiters, pats būdams stipri aizņemts Nacionālā operā, lūdza tos vadīt toreiz maz pazīstamam operas kormeistara palīgam un Réitéra kora kormeistaram Teodoram Kalniņam. Pēdējais uzsāka regulārus mēģinājumus,

strādājot ar jauno kori nopietni un pacietīgi, turklāt ar sirdsdedzi un mīlestību. Drīzā laikā kā Kalniņš, tā koris viens otru iemīlēja. Kad pienāca pirmā uzstāšanās, tad bija jautājums, kas būs kora īstais diriģents. Reiters laikam situāciju saprata un no diriģenta pienākumiem atteicās. Nu vairs nebija šaubu, ka jaunajam P!K! vīru korim diriģents būs Teodors Kalniņš.

1925. g. 14. decembrī koris pirmo reizi uzstājās atklātībā: Talavijas 25 gadu jubilejas svinībās Rīgas latviešu biedrībā. 1926. g. 26. martā notika kora pirmais patstāvīgais koncerts. Šajā sēmenstrī Prezidiju konvents apstiprināja P!K! vīru kora noteikumus.

Koris var būt laimīgs, ka jau no pašas pirmās dienas bija ieguvīš par diriģentu Teodoru Kalniņu. Viņš izveidoja kori par vienību, ko kritiķi atzina par izcilāko latviešu vīru kora vidū. Kalniņš bija latviešu kordziedāšanas mākslas nodibinātāja un Nacionālās operas kora izveidotāja profesora Paula Jozuusa skolnieks. Jau P!K!V!K! diriģenta pienākumus uzņemoties, Kalniņam bija pieredze kora vadīšanā, taču viņa ievērojamākās sekmes nāca vienlaicīgi ar darbu mūsu kori. Kalniņš ilgus gadus vadījis Nacionālās operas, Radiofona, Rīgas latviešu biedrības un Studenšu prezidiju konventa (S!P!K!) korus, kā arī, īsākus laika posmus, vairākus citus korus. Bijis virsdiriģents vispārējos dziesmu svētkos 1923. g., tāpat visos sekojošos, ieskaitot 1. latviešu dziesmu 75 gadu atceres svētkus 1939. g.

Nevar nepieminēt Kalniņa stalto augumu un atturīgi eleganto stāju, kā arī vienreizēji tiro un noteikto diriģenta žestu. "Kā smalkjūtīgs mūziķis, apveltīts ar labu gaumi," kā to lasām Latvju enciklopēdijā, Kalniņš bija gan koristu, gan arī mākslinieku un plašākas latviešu sabiedrības iemīlots. Teodors Kalniņš nebija buršs, taču viņam ar kori bija vislabākā saskaņa. Koristus viņš dēvēja par saviem dēliem un lielākos kora sarīkojumos pakāpeniski sadzēra ar vecākiem koristiem "Tu" brālības. Šis attiecības raksturo gadījums kora vakariņās pēc desmitā gadskārtējā koncerta. Daži koristi bija sākuši dungot: "Esam lielķēniņa dēli" — pazīstamu melodiju no Jāņa Kalniņa toreiz populārās operas Lolitas brīnumputns. Tad kāds improvizējis grozījumu: "Esam Teodora dēli". Šādā pārveidojumā dziesma kļuva par kora tradīciju un turpmāk

to mēdza nodziedāt pēc katra koncerta, vismaz aizkulisēs.

Buršu-koristu dziesmu prieks un Teodora māka to veidot un attīstīt nesa korim raženus augļus. Koris auga un iepriecināja latviešu sabiedrību ar latvisko dziesmu. Mēģinājumi notika divas reizes nedēļā, kas prasīja no koristiem laiku un uzupurēšanos. Darba apstākļi, studijas vai augstskolas beigšana atrāva vienu otru labu dziedātāju. Bet kodols palika, un ik sēmentri nāca klāt jaunas sejas, jo konventi atbalstīja savu kori. Bieži oldermanis atveda visu coetu. Notika stingra

balsu pārbaude, un dažreiz no lielā rukšu bara derīgi bija tikai pāris jaunie. Vienam otram vēlāk pietrūka izturības un pacietības, un pēc pusobligātā fukša gada, līdz ar krāsu dabūšanu, jaunais dziedonis kori pameta. Kora pastāvēšanas laikā tajā dziedājuši vairāki simti buršu, jo sastāvs bieži mainījās. Visvairāk bija pārstāvēti lettoni, otra lielākā grupa bija sēļi, tiem skaitliski sekoja metropolitāņi, talavi un pārējie konventi. Daudzi bija aktīvi tikai dažus gadus, taču bija arī tādi, kas kori dziedājuši kopš tā dibināšanas. Līdz pēdējam laikam tāds bija lettonis Arvids Kampars, otrais bass, un, tikai divus gadus mazāk, sēlis Kārlis Gulbis, arī otrais bass. Sastāva caurmēra skaits turējās ap 70-80 dziedātājiem, bet kādā gadskārtējā koncertā piedalījās pat 93 koristi. Šajā kodolā bija izkristalizēties un nostabilizēties balsu sastāvs, un koris varēja lepoties ar skanīgiem un spožiem tenoriem un samtainiem bāsiem. Liekas, ka vairums P!K! koristu ir savā laikā bijuši kantu maģistri savos konventos.

Lai minami šeit kora dalībnieki, kas reizē bijuši arī kora solisti: Leonids Bērziņš, Lett., Jānis Steinbergs, Fr. Vesth., un Edgars Plaudis, Fr. Metr., kas visi dziedāja arī dubultkvartetā Tēvija, Arnolds Obšteins,

Fr. Lett., kas Latvijas neatkarības pēdējos gados bija Liepājas operas solists, Teodors Delle, Tai., Bertolds Akers, Lett., Atis Mucenieks, Fr. Latav., Voldemārs Dzintars-Deučs, Sel., S. Zamarajevs, Fr. Arct. Kora koncertos kā solisti piedalījušies arī "nekoristi": bass Nikolajs Balodis, Lett., un operdziedonis Ādolfs Kaktiņš. Kora pianists-pavadītājs bijis Arvids Šņornieks, Tai. Teodora Kalniņa izpalīgi un atvīetotā

ji, kā arī "Gaudeamus" vadītāji koncertu noslēgu mos, bija Gustavs Verners, Fr. Liv., un Andris Bēr ziņš, Lett. Koristu vidū bija pazīstami komponisti: Mārgers Zariņš, Lett., un Gustavs Verners, Fr. Liv., kas abi komponējuši vairākas vīru kora dziesmas. Ko ra dubultkvartets, kura sastāvs bija mainīgs, bieži uz stājās dažādos kultūrājos sarīkojumos.

Kora dalībnieki dziedāja arī citos ansambļos: Réité ra korī — V. Dzintars-Deučs, Sel.; dubultkvartetā Tē vija — J. Ansbergs, Fr. Metr., (muzikālais vadītājs), A. Druva, Fr. Metr., L. Bērziņš, Lett., E. Tupiņš, Fr. Metr., B. Akers, Lett., Arvids Jansons, Lett.; Radio fona korī — E. Plaudis, Fr. Metr., B. Jurgis, Vend., A. Dzirne, Fr. Lett., ansamblī "5 ritmiķi", kas pusot ra gada rēgulāri dziedāja Rīgas radiofonā, visi bija P!K! koristi — B. Akers, Lett., A. Mucenieks, Fr. Latav., A. Lacums, Sel., Nikolajs Ozoliņš, Lett., Aleksandrs Skuja, Lett., un klavieru pavadītājs kā arī dziedātājs Jānis Ansbergs, Fr. Metr. Vācijā nodibinā tajā Kuršu vīri, ko vadīja komp. Helmers Pavasars un vēlāk komp. Kārlis Lietiņš, dziedāja bijušie P!K! kora koristi A. Lacums, Sel., K. Kaķis, Fr. Latav., un I. Helguts.

Nelaiķis farmaceits A. Krēsliņš, Lettg., svinot savu 50 gadu jubileju, bija lūdzis savu viesi Teodoru Kalniņu ņemt līdž P!K! kora kvartetu. Oficiālā daļā kvartets, kura sastāvā toreiz bija B. Akers, Lett., A. Lacums, Sel., A. Jansons, Lett., un A. Bērziņš, Lett., dziedāja vairākas dziesmas. Vēlāk, kad Ādolfs Kak tiņš, kvarteta pavadībā, dziedāja "Baudi zaļo jaunību", patiešām skanēja vareni. Runājot par Kaktiņu, jāsaka, ka viņš bija liels P!K!V!K! draugs. Kā Kaktiņš pats kādreiz stāstīja, šim korim viņa dzīvē bijusi sava nozīme. Kaktiņš savas slavas gados bija nolēmis atstāt Nacionālo operu un doties uz ārzemēm laurus plūkt. Viņa atvadu izrādes beigās pēkšņi kaut kur no operas bēniņiem atskanējusi dziesma "Pie tēvu zemes dārgās ķeries klāt". Šo atvadu sveicienu dziedā jīs P!K! koris, un to Kaktiņš nevarējis svešās zemēs aizmirst. Tāpēc drīzi atgriezies un palicis uz visiem laikiem mūsu "Baltajā" namā.

P!K!V!K! mēģinājumi ilgu gadu notika operas kora mājā, blakus Nacionālai operai, kanāla malā, kādu laiku arī Studentu virtuves telpās, bet, sākot ar

1937. g., Rīgas Latviešu biedrībā, komunistu gadā —  
kādā pamatskolā Tērbatas ielā, vācu laikā —  
Lettonias bijušā kļūta dzīvokļa telpās.  
Kora iekšējā dzīve izveidojās buršikoziskā saskaņā  
un draudzībā kā vienā konventā, kaut koristi nāca no  
visām P!K! ietilpstošām korporācijām. Tā kā koris  
bija aktīvs savās gaitās, tad koristiem bieži iznāca būt  
kopā gan mēģinājumos, gan koncertos, gan kora  
vakaros. Tiekoties eksternā sabiedrībā pie alus glāzes,  
buršiem dažkārt iznāk raušanās un "striņas". Korī  
tādi gadījumi nebija dzirdēti.

Kori vadīja vēlētā valde. Tā kārtoja visa kora saim  
nieciskās un administratīvās lietas. Kora priekšnieki  
un valde daudz darījuši kora iekšējās dzīves izveido  
šanā, koncertu un ceļojumu organizēšanā un  
izkārtošanā. Kopš kora dibināšanas kora priekšnieki  
bijuši: K. Mālmanis, Lett., R. Kalniņš, Lett., N.  
Simonovs, Fr. Metr., R. Pavasars, Lett., T. Délie,  
Tai., A. Jansons, Lett., B. Jurgis, Vend., A. Bērziņš,  
Lett., A. Lacums, Sel., P. Ābols, Tai., un trimdā —  
K. Grants, Terv.

Bez rēgulāriem koncertiem, rīkoja kora balles Vīrs  
nieku klubā, kur koncerta daļā atskaņoja buršu dzies  
mas. Notika interni alus vakari un eglītes vakari ar  
koristu piederīgo piedalīšanos. Šajos sarīkojumos  
valdīja omulība un skanēja dziesmas. Tika ielūgti  
P!K! un visu korporāciju seniori, studentu padomes  
priekšsēdis, komponisti un citu kora pārstāvji. Drau  
dzīgas attiecības pastāvēja ar citiem koriem, bet sevišķi  
ar S!P!K! kori, P!K! simfonisko orķestri un Dziesmu  
varas kori.

MĪĻĒ DZIESMU DRAUGI, PIKIVIKI VĪRI!

Ir pagājuši 43 gadi kopš pirmās kora sanāksmes trimdā  
Vācijā. Tas ir vairāk nekā divas reizes gadu, ko koris  
baudīja brīvas dziesmas dziedot brīvajā dzimtenē. Šajā sa  
nāksmē kora saime mani ievēlēja par kora valdes priekšnieku  
ar vietnieku fili A. Lacumu, Sel., fili A. Bēci, Lett., kā sek  
retāru un fili fili T. Delli, Tal., un B. Akeru, Lett., kā valdes  
locekļus. Vēlākos gados valdes sastāvu paplašināja ar fili fili!  
Aleksandru Skuju, Lett., Arvīdu Jansonu, Lett., Jāni Ans  
bergu, Fr. Metr., un Andri Bērziņu, Lett.

Garajā trimdas posmā satikos ar daudziem kora vīriem un  
ar vēl vairākiem sarakstījos cerībā atjaunot kora darbību.  
Izdevās noorganizēt P!K!V!K! piedalīšanos vispārējos



dziesmu svētkos 1959. gadā Ņujorkā, kaut gan man pašam, dzīvojot tālu prom Mičiganā, "nabadzības" dēļ toreiz nebija iespējams ierasties.

Kad 1965. g. pārcēlos uz dzīvi Ņujorka, radās kontakti ar plašāku buršu saimi. Gan komersos, gan L.'K.'A! alUs vakaros saklausīju daudzas skaistas vīru balsis. Tas deva jaunas ierosmes, un kad no tālās Den veras mani apciemoja mQsu "kora dvēsele" Andris Bērziņš, Lett., mēs kopīgi kalām plānus kā atjaunot P!K! V!K!

Diemiēl, konstatēju, ka mana varēšana ir par vāju, lai iekustinātu dziesmu draugus sanākt kopā un atsākt nopietnu darbu vienā vienībā. Ar rūgtumu sirdī un 70 gadu nastu uz pleciem atstāju Ņujorku, lai mierīgi izbaudītu sava mūta nogali Kalifornijā. Bet kas to deva: arī šeit mani sameklēja Andris un sakūdīja uz domu, ka mums jāuzraksta P!K!V!K! vēsture.

Ja nebūtu bijuši Andris Bērziņš, Arturs Lacums un abi redaktori Nikolajs Šiliņš un Leonids Bērziņš, tad aizmirstībai būtu nodotas P!K!V!K! dziesmotās dienas. Par to izsaku viņiem sevišķu paldies, kā arī pateicos pārējiem valdes locekļiem un ikvienam, kas pie šī veikuma pielicis savu domu vai darbu.

Krišjānis Grants, Terv.

P!K!V!K! I/I valdes pr-ks

Par tradīciju kļuva apbalvot koristus, kas korī aktīvi nodziedājuši 20 semestrus. Tādu bija labs ducis, un tie saņēma alus kausus ar īpašiem iegravējumiem un zelta P!K!V!K! nozīmi. Pēc divu sēmetru nodziedāšanas katrs dalībnieks saņēma P!K!V!K! nozīmi sudrabā.

Balvas saņēma arī čaklākie mēģinājumu apmeklētāji.

Kora eglītes vakaros mēdza nolasīt speciāli sagatavotus rakstus, kuros bija humoristiskā garā apskatīti kora dzīves jautrie brīži un paši koristi. Būdams kora jautro rakstu žurnāliša vairākkārtējs redaktors, A. Lacums atceras šādu "zinātnisku traktātu" par kora balsu grupām:

/ tenori — Kā nosaukums rada, korī tie ir pirmie. Viņi stāv pirmā rinda, no klausītāju skata kreisa puse. Patiesībā, ne tikai stāv, bet arī dzied, pie tam dziesmas svarīgāko daļu — melodiju. Skaugi saka, ka pirmos tenoros ieskaita vīrus, no kuriem neprasa lielu

mQzikalitāti. Galvenais, ka var noturēt melodiņu. Lūk, to jau varot pat vecas tantiņas baznīca. Tam pirmie tenori lepni atsaka, ka pa-

saulē neesot daudz tūdu vīru, kas varot smalki un augsti dziedāt. Ņemot vērā, ka Samiem ir liela piekrišana pie daiļā dzimuma, viņi nostiprinājuši korī savas pozīcijas. Daikārt gan tie aiziet par tālu, dēvējot sevi par primadonnām.

Il tenori — Vispār pieņemts uzskats, ka tie ir kora "piedauzības akmens". Varētu teikt — visai necila balsu grupa. Nedzied nekādu meldiņu. Sāja sakarība komponisti šiem piegriei maz vērības. Tikai retos gadījumos, aiz lēlastības, uzraksta īsu solo vietīnu. Korī ielikti, tai būtu lielāks skaits. Otrus tenoros daļreiz iekļūst arī caurkri-  
tuši pirmie tenori. Savu prestiīu parāda, kad retos gadījumos iespraujas pirmos tenoros.

I basi — Kaut gan saucas pirmie un dzied vīru augšējo balsi, neskaitās primadonnas. Lai vairāk izceltos, grib, lai sauc par baritoniem. Kāpēc — to paši skaidri nezina, bet doma, ka tas skan lep-  
nāk. Partija tiem tīri melodiska un ir pat solo vietas daļas dziesmās. Pētnieki gan saka, ka korī iedalot tādēļ, ka citās balsis nederot.

Il basi — Kā katrs zina, ir īstā un vienīgā vīru balss. Protams, zināmā mērā tas ir subjektīvs spriedums. Pierādījums ir tas, ka pasaules iedzīvotāju vidū viņu nemaz tik daudz nav. Skaita ziņā tie arī korī ir mazākumā. Tā kā otros basos tomēr katrs iekļūt nevar, tie ir varena balss grupa. Nelīdz teiciens, ka tādi racēju dunduri vien esot. Kad mūzikas kritiķi tos nosauc par samtainiem un sonoriem, tad vajaga redzēt, cik lepns smaids ir to sejās.

Protams, kora gaitās dažreiz gadījās arī nepatīkamas situācijas. Kādā gadskārtējā kora koncertā Universitātes aulā pirmatskaņojumā tika dziedāta Jēkaba Graubiņa "Pļāvēji druvā", kas sākas ar v&rdiem "Kad vētra gāja pāri..." Basi, kas dziesmu iesāka, nojuka jau ar pirmajām taktīm divas reizes un tikai trešajā bija pareizi. Skaidrs, ka koristi bija nosvīduši, un pats Graubiņš skatītājos sarkans sejā. Vēlāk kritikā lasījām, ka vētra esot gājusi pāri korim Graubiņa dziesmā. Parasti gan nepatīkšanas izraisīja ārējie apstākļi. Pēc kāda jūrmalas vasaras koncerta Dzintaros, Jaunāko Ziņu mūzikas kritiķis J. Zālītis bija uzrakstījis kritiku un, starp citu, izteicies, ka studentu kungiem nekaitētu, ja tie saldā miestiņa apdziedāšanas vietā pievērstos arī nacionāli patriotiskām dziesmām. Jāpaskaidro, ka jūrmalas vasaras koncertos koris dziedāja vieglāku un draiskāku programmu, tāpat kā to darīja koncertdziedoņi un radiofona simfoniskais orķestris. Pārmetums, lai pievērsas patriotiskām dziesmām, bija nevietā, jo latviešiem gan nebija tādu patriotisku vīru kora dziesmu,

kas nebūtu P!K!V!K! repertuārā. S/l kora priekšnieks T. Delle, Tai., nosūtīja vēstuli ar attiecīgu paskaidrojumu. To J. Zālītis bija ņēmis ļaunā un nenāca uz mūsu kora koncertiem vairākus gadus.

Kad kora sekretārs A. Lacums, Sel., 1940. g. pavasarī ieradās Jaunāko Ziņu redakcijā, lai laikrakstā ievietotu apcerējumu sakarā ar kora 15 gadu jubileju, tad galvenais redaktors Jānis Benjamiņš laipni apsoliya rakstu ar attēlu ievietot, bet beigās tomēr pateica: "Jūs, studentu kungi, jau esat tik lieli savā garā, ka pat mūsu cienījamam kritiķim dažreiz negriežat ceļu."

Ulmaņa valdīšanas laikā tika organizēti ļoti svinīgi un plaši 15. maija akti un uzvedumi Nacionālā operā, piedaloties visam operas ansamblim. Tiem sarakstīja speciālus tekstus un mūziku. Sabiedrisko lietu ministrija, kas šos aktus organizēja, par diriģentu bija aicinājusi T. Kalniņu. Tā kā bija vajadzīgi lieli kop, Kalniņš ieteicis F!K!V!K! Tad ministrijas kungi noprasījusi, vai Kalniņš varot galvot, ka vadonim parādoties savā ložā, kāds no šiem koristiem necelšot kulaku pretī. Pēc Kalniņa galvojuma, P!K! koris tika aicināts un, protams, kulaku neviens nepacēla.

Kaut gan P!K! koris ar savu stāju un disciplinēto dziedāšanu parādīja sevi no vislabākās puses, Sabiedrisko lietu ministrijas vadībai nepatika, ka tas bija buršu koris. Nācis smalks norādījums, lai maina savu nosaukumu un saucas par Teodora Kalniņa kori. Kora sapulcē Teodors parādīja goda prātu, noteikti pateikdams: "Es katēgoriski esmu pret to, jo tad, mīļie draugi, mēs vairs nebūsim tie, kas mēs tagad esam". Koncertu un mazāku uzstāšanos skaits jau 15 gadu jubilejā 1940. g. 26. aprīlī pārsniedza simtu, un to īstais daudzums šodien nav nosakāms. Rēgulāri notika gadskārtējie koncerti LU jaunajā aulā, un tie noslēdzās ar "Gaudeamus". Kādā gadskārtējā koncertā, bez kuplā klausītāju pulka, bija ieradušies arī pieci Latvijas valdības ministri. Zīmīgā kārtā, Jaunā kajās Ziņās koncerta atreferējumā bija minēti tikai trīs ministri, bet Rītā — atlikušie divi ministri. Laikam taču kādam nepatika, ka buršiem ir piekrišana. Koris bieži dziedāja dažādos atceres sarīkojumos: Ed. Virzas piemiņas koncertā, prof. J. Vītola kompo

ziciju vakarā, H. Pavasara kompozīciju vakarā, V. Plūdoņa kapu atklāšanā Pilsmuižas pagastā pie Lejnieku mājām uc. Aviācijas ballē, Virsnieku klubā, atskaņoja speciāli aviācijai komponētas dziesmas, tāpat Kalpaka piemiņas sarīkojumos. Koris piedalījās visos vispārējos dziesmu svētkos, sākot ar sestajiem — 1926. g., kā arī daudzos novadu dziesmu svētkos. Daļa kora sastāva piedalījās Nacionālās operas uzvedumos: Kņazā Igorā, Hamletā un Zābas ķēniņienē. Koncertēts kopā ar P!K! simfonisko orķestri, S!P!K! kori, Dziesmuvaru un LU kori. 1935. g. 15. decembrī koris piedalījās LU jaunās aulas atklāšanā, kopā ar P!K! simfonisko orķestri, kuram tā bija pirmā debija. 1938. g. devītajos vispārējos dziesmu svētkos Rīgā kora tenori kopā ar Réitéra kora tenoriem dziedāja sōlo partiju Jāzepa Mediņa "Svētku kantātē", un šo abu koru basi — sōlo J. Graubiņa kantātē "Līk smības dziesma."

Kora izbraukumi uz koncertiem provincē arvienu bija patīkams notikums kā dziedātājiem, tā klausītājiem. Katrā vietā gadījās draugi — burši, kas sirsnīgi rūpējās par kora uzņemšanu un pacienāšanu. Lielākos centros, kā Liepājā, Daugavpilī un Jelgavā, kori uzņēma buršu kopas, bet arī mazākās pilsētās un pagastos vietējie mācītāji, ārsti un "aptieknieki", kas parasti bija burši. Tā Rūjienā nelaiķis mācītājs Slokenbergs, Lett., bija sirsnīgs kora draugs.

Pēdējā kora koncertā Liepājā gadījās, ka iebraucām vēlu sestdienas naktī. Stacijā mūs sagaidīja vietējie burši, kas izvietoja koristus pie savu konventu filistriem. Kad svētdienas pēcpusdienā pulcējāmies Liepājas operas namā, kur koncertam notikt, tad redzēja stipri neparastu skatu. Izrādījās, ka viesmīļgie mājas tēvi, sagaidījuši ilgi neredzētus draugus no Rīgas, bija uzsākuši šo gadījumu ar steigu atzīmēt. Tā lielai dziedoņu daļai nebija bijis izdevības gulēt, un Teodors ar bažām vēroja savus pārāk priecīgi noskaņotos "dēlus". Vienīgais mierinājums bija, ka zālē liela daļa klausītāju bija ne mazāk priecīgi savā garā. Koncerts laikam izdevās labi, to varēja secināt no jūsmīgās klausītāju atsaucības, kas nevien vētraini aplaudēja, bet vienā otrā dziesmā pat mēģināja dziedāt līdz. Pēc koncerta notika Liepājas buršu kopas sarīkots mielasts ar bagātīgi klātiem galdiem. Taču naktī, mā-

jup braucot, kad vilcienā pārbaudīja koristu skaitu — netrūka neviena.

Jauki bija koncertceļojumi uz ārzemēm: Stokholmu, Oslo, Bergenu, Trondheimu, Tallinu, Tērbatu un Kauņu. Daļa P!K!V!K! dalībnieku kopā ar S!P!K! kora daļu, komponista Jāņa Kalniņa vadībā, iedziedāja Berlīnē, UFA filmu studijā, vairākas tautasdziesmas skaņu filmā Gauja.

Jau 1929. gadā koris koncertēja Kauņā, Valsts operas namā, klātesot Lietuvas valsts prezidentam A. Smetonam un pilsētas galvām A. Mefķim. Korim parādītā uzmanība vainagojās lietuviešu korporācijas Neo-Lithuanias sarīkotajās vakariņās.

1933. gadā P!K!V!K! noorganizēja pie Latvijas Universitātes reģistrēto koru apvienību, uzņemoties tajā prezidēšanu. Šie 4 kori bija: LU koris — diriģents A. Bobkovics, Dziesmuvara — dir. A. Ābele, P!K! vīru koris — dir. T. Kalniņš, S!P!K! koris — dir. T. Kalniņš. Notika kopīgs koncerts, kuru noklausījās arī valsts prezidents A. Kviesis. Tā paša gada vasarā

šie četri kori piedalījās Igaunijas vispārējos dziesmu svētkos ("Uldlulupidu") Tallinā, kur īpašu ievēribu un atsaucību guvām, kad kopkoncerta laikā vairāki mūsu koristi noskrēja no skatuves pie klausītāju rindām un krēslā uznesa prominentu (un arī ķermeņa apjoma ziņā visai iespaidīgo) igauņu komponisti Minnu Hennā, kura tad nodirīgēja savu lepno un skanīgo "Tuljaku".

Sevišķi neaizmirstams brauciens bija tiem koristiem, kas 1937. g. vasarā devās koncertturnejā uz Zviedriju un Norvēģiju. To palīdzēja noorganizēt zviedru studenti un Latvijas ģenerālkonsuls Norvēģijā Vanags. Sarakstīšanās lietas kārtoja kora "ārlietu ministrs" R. Pavasars, Lett. Ceļojumu materiāli atbalstīja Filistru biedrību savienība ar 800 latu ziedojumu, kā arī Kultūras fonds. Koris bija rūpīgi iestudējis 30 dziesmas, starp tām divas himnas un divas norvēģu dziesmas. Mēģinājumi pēdējā mēnesī pirms brauciena notika katru vakaru. Koris izbrauca 50 vīru sastāvā un tam līdzī brauca Izglītības ministra sekretārs G. Brēmanis, Lett., un rakstnieks Kn. Lesiņš, Tai. Stokholmā dziedājām Skansenas brīvdabas muzejā, un, lai uzturēšanās Stokholmā neiznāktu par dārgu, arī Berna Salon-

gera restorāna priekšnesumu zālē — par brīvām vakariņām. Karaļa pils apskatē, kamēr pavadoņi nebija klāt, korists Jānis Ansbergs, Fr., Metr., apsēdās karaļa tronī, kur, fotografējot, viņu padarīja nemirstīgu. Par šo "Ansiša" izdarību bija gan sašutis viņa draugs un konfilistrs, otrais bass Arturs Druva — tas esot Zviedrijas karaļnama apvainojums, par ko būtu jāšūdz K!ta tiesā! Vēlāk šis notikums parādījās arī Jaunākajās Ziņās, taču humora veidā, ne kā pārmetums. Stokholmā mūs uzņēma vietējās studentu organizācijas, un kāds studentu dubultkvartets mūs sveica ar Ābeles "Redz, kur jāja" latviešu valodā.

Oslo koris deva svinīgu koncertu Universitātes aulā, tad Oslo radiofonā un kādā parkā, kur publika mūs beigās ielenca, un bija papildus jādzied vai vesela koncerta daļa. Oslo kapos nolikām ziedus uz Ibsena un Bjernsona kapiem. Ģenerālkonsuls Vanags bija

izgādājis vizīti pie Norvēģijas kroņprinča, un viņa vasaras rezidencē nodziedājām vairākas dziesmas kroņprincim Olafam un kroņprincesei Martai. Viņu abu meitām — princesēm Ragnhildai un Astrīdai — uzdevinājām lielas tautiskas lelles, bet mazajam princim Haraldam, kas bija tikai dažas nedēļas vecs, nodziedājām J. Graubiņa speciāli aranžēto norvēģu šūpla dziesmu "Bissam bodne". Pēc glāzes šampanieša, atvadoties, karaliskais pāris sniedza roku katram koristam. Līgo vakarā bijām ģenerālkonsula Vanaga viesi viņa lauku mājās ārpus Oslo, un še mūs sagaidīja nevien ģenerālkonsula ģimene, bet arī norvēģu studenšu koris ar "Pūt, vējiņi!" latviešu valodā. Skaistajā dārzā, kur uz garajiem galdiem bija lielas alus mucas un katram koristam blakus skaista norvēģu studente, vakars pagāja dziesmās, dejās un lielā omulībā. Tālāk ceļš veda pāri sniegotiem kalniem uz zvejnieku pilsētu Bergenu, kurā mūs sagaidīt un apbrīnot kā kādas neredzētas būtnes bija ieradušies vai pus pilsētas iedzīvotāji. Tikai šaura eja pa ielas vidu ļāva mums virzīties uz mūsu paredzēto apmešanās vietu karaskolā. Izrādījās, ka līdz tam neviens ārzemju koris še nebija viesojies. Bergenā pēc koncerta mūs uzņēma kāds vīru klubs savā mītnē. Vēl dziedājām brīvdabas koncertā un baznīcā.

Ari turpinājums bija vienreizējs: ar kuģi 40 stundu

ceļojums pa fjordiem un gar Atlantijas okeāna malu uz Trondheimu. Ceļā pusnakts saule neļāva gulēt, pie tam tik daudz bija ko skatīt. Trondheimā dziedājām katedrālē, un tad ceļš veda atpakaļ uz Rīgu. Kritikas par koncertiem bija ļoti labas, un kāds mūzikas kritiķis bija pat teicis, ka salīdzinot ar Žarova Donas kazāku kori, kas bija Norvēģijā iepriekš viesojies, latviešu studentu koris devis augstvērtīgāku mūzikālo izpildījumu. Koris patiešām bija tik labi sagatavots, ka Teodors dziesmu atkārtojumos bieži improvizēja citādu iztulkojumu, un koris diriģenta rokai vienmēr sekoja.

1939. g. septembra beigās Kopenhāgenā bija paredzēti vispasaules studentu vīru koru dziesmu svētki ar koru konkursu. P!K!V!K! pieteica līdzdalību un, izmantojot šo gadījumu, noorganizēja koncertus arī Berlīnē un Lībekā. Bija sagatavota turnejas programma ar vairākām dāņu un skandināvu dziesmām kopējam koncertam Kopenhāgenā, jau pasūtīnātas biļetes Ceļtransā, kad 1. septembrī sākās kara darbība Eiropā, un šī turneja izjuka.

Toties īstenojās, kaut arī tikai daļēji un traģiski, koncertbrauciens uz Tallinu un Tērbatu 1940. g. vasarā, t.s. Baltijas nedēļas ietvaros, ko šajā gadā rīkoja igauņi. Mūsu kora pirmais koncerts notika 16. jūnija vakarā Tallinā, Estonias lielajā koncertzālē. Pēc tā igauņu jaukts koris rīkoja mums uzņemšanu, taču uz to aizgāja tikai daļa koristu, jo bija ieradušies viroņu un estīķu fukši, kam bija uzdots aizvest viņu karteļa

brāļus uz viņu konventu dzīvokļiem. Un tā sēļi un talavi devās uz Vironiju, bet lettoņi uz Fraternitas Esticu. Sēžot draudzīgā pulkā ar igauņu buršiem viroņu konventa dzīvoklī, no Latvijas sūtniecības Tallinā pienāca ziņa, ka krievu karaspēks pārgājis Igaunijas un Latvijas robežai; korim jāpārtrauc turneja un nekavējoties jāatgriežas Rīgā. Kad šo ziņu pateicām saviem mājastēviem, iestājās dziļš klusums. Bez teikšanas visi piecēlāmies, noņēmām deķeļus un asarām acīs nodziedājām abas himnas. Vienlaicīgi ar šo, arī pie estīķiem traģiskā situācija izraisīja atkārtotu himnu dziedāšanu un liktenbiedru rokas spiedienus. Agri otrā rītā lielā sirsnībā ar ziediem un asarām mūs izvadīja no Tallinas. Kad 17. jūnija pēcpusdienā ie-

braucām Rīgā, stacijas laukumā mūs sagaidīja krievu tanki un mežonīgs pūlis.

Tik traģiska bija pēdējā P!K!V!K! koncerta izskaņā. P!K! un korporācijas tika likvidētas. Līdz ar to P!K! koris vairs nevarēja eksistēt. Šajā situācijā Teodors Kalniņš saaicināja koristus" kopā un teica: "Draugi, es jūs negribu pazaudēt. Ja jums ir vēlēšanās, es ņemšu jūs savā paspārnē." Tā 1940. g. rudenī oficiāli nodibinājās jauns koris ar jaunu valdi un jaunu nosaukumu: Teodora Kalniņa vīru koris. Sejas šajā korī palika visas tās pašas vecās. Laikā, kad burša vārds daudziem jau bija kļuvis par piedauzības akmeni, Teodors savus dēlus nepameta, šajā, tā sauktajā, Baigajā gadā, kad kādreizējie reprezentācijas kori, kā Réitéra koris un Dziesmuvara, dziedāja atklātos

sarīkojumos "Suļiko" un "Varen plaša mana zeme dzimtā", Teodora Kalniņa koris nemācījās nevienu krievu dziesmu, toties iestudēja veselu latviešu tautas dziesmu krājumu. Koris uzstājās tikai Rīgas radiofonā, un bez tautasdziesmām atskaņoja nedaudzas oriģināldziesmas, kuras bija atjauts dziedāt. Piemēram, bija atļauta tikai viena Graubiņa dziesma — "Pļāvēji druvā", jo tai bija Andreja Upīša teksts. Šajā gadā pirmo reizi izpalika kora gadskārtējais koncerts. Vācu okupācijas laikā koris atsāka normālu darbību. Nosaukums palika Teodora Kalniņa koris, jo Prezidiju konvents neatjaunojās, bet koris būtībā bija tas pats P!K! koris. Līdz ar veco sastāvu, tajā valdīja tas pats buršu gars, kas brīvās Latvijas laikā. Tāpēc ir tīri dabīgi, ka šie Teodora Kalniņa kora pastāvēšanas gadi pieskaitāmi P!K! kora gaitām. Šie pēdējie trīs gadi bija korim īsti ražīgi. 1942. g. februārī koris rīkoja savu gadskārtējo koncertu, kurā atskaņoja J. Graubiņa speciāli komponēto dziesmu "Draugu piemiņai". Tā bija Baigajā gadā aizvestiem kora dalībniekiem vēl tīta dziesma, kuras tekstu bija sarakstījis kora dalībnieks K. Tālbergs, Fr. Metr. Aizvestie un apcietinātie koristi: Plaudis, Fr. Metr., G. Verners, Fr. Liv., A. Greble, Sel.

Vācu okupācijas gados ļaudis ar neredzētu interesi apmeklēja koncertus, operu un teātrus. Šajā sakarībā korim bija jādod divi koncerta atkātojumi. Koris bieži dziedāja arī Rīgas radiofonā, baznīcās, aktos un



koncertēja provincē. Koris iestudēja Sibeliusa kantāti "Ursprung des Fevers" vācu valodā un atskaņoja to kopā ar Rīgas radiofona orķestri pazīstamā vācu diriģenta Tierfeldera vadībā. 1942. g. un 1943. g. koncertos koris atskaņoja Alfrēda Kalniņa jaunākās kompozīcijas: "Vecais burenieks", "Pļavā", "Svētā zeme" un "Karogs". Pēdējo A. Kalniņš veltīja Teodora Kalniņa korim.

1944. g. 13. maijā Jaunpilī notika pēdējais kora koncerts. Karš pārtrauca kora darbību. Daļa koristu pievienojās latviešu leģionāru saimei, daļa palika Latvijā, bet daļa nonāca trimdā. Teodors Kalniņš nokļuva Vācijā, bet Austrumvācijā viņu pārsteidza krievi, un tā viņš nonāca atpakaļ Rīgā. Tur viņš atsāka kormeistara darbu Rīgas radiofonā, paliekot tajā līdz savai nāvei 1962. g. 17. oktobrī.

Kora pirmā sanāksme trimdā bija 1946. g. rudenī Eslingenā, Vācijā, sakarā ar LU gadasvētkiem. Pie dalījās pāris desmit bijušo koristu. Par diriģentu pieaicināja Arnoldu Kalnāju. 28. septembrī dziedājām svētku aktā un baznīcā, bet 29. septembrī devām patstāvīgu koncertu. Par kora priekšnieku trimdā izrau dzija K. Grantu, Terv., viņa vietnieku A. Lacumu, Sel., bez tam valdē — T. Delli, Tai., B. Akeru, Lett., un A. Bēci, Lett. Vēlāk, jau ASV, kora valdes sastāvu papildināja ar fil!fil! Aleksandru Skuju, Lett., Arvīdu Jansonu, Lett., Jāni Ansbergu, Fr. Metr., un Andri Bērziņu, Lett.

Trimdas gaitu Vācijas posmā koris uzstājās kā vienība vēl vienu reizi: latviešu dziesmu svētkos Eslingenā 1947. g. maijā. Vārdiski bija pieteikti 24 koristi, taču daži nevarēja ierasties. Tālākā emigrācija atkal pārtrauca kora darbību līdz 1958. g. jūlijam, kad vispārējo dziesmu svētku laikā Ņujorkā sanāca 39 dziedātāji — gan vecie koristi, gan daži jauni, kas izteica vēlēšanos korim pievienoties. Koris piedalījās kopkoru koncertā 5. jūlijā, kā arī uzstājās buršu saimes vakara sarīkojumā. Kori vadīja korists A. Bērziņš, Lett.

19 pastāvēšanas gados koris savā dziesmu pūrā var ieskaitīt vienreizēji bagātīgu repertuāru. Iestudētas 38 latviešu komponistu 224 dziesmas un 23 cittautu komponistu 27 dziesmas. Kopā 61 komponista 251 vīru kora dziesma. Bez tam koris iestudējis daudzas jauk

ta kora dziesmas. Ap 80 dziesmas (no 25 komponis-  
tiem) dziedātas kā pirmatskaņojumi, starp tām: Al-  
frēda Kalniņa — "Nakts parāde", "Karogs", "Jūras  
dziesma", "Pļavā", "Karogdziesma", "Biķeris  
mironu salā", "Vecais burenieks"; Jāzepa Mediņa —  
"Klusi tu, sirds"; J. Graubiņa — "Jūras arājs",  
"Bite", "Ballīte", "Gaisa dārzi", "Karavīrs",  
"Puiša bēdas", "Šitā zēni dzīvodami"; H. Pavasara  
— "Vistu paspārne", "Notturmo", "Vecie tēvi"; V.  
Ozoliņa — "Saules himna"; J. Cīruļa — "Vakara  
dziesma", "Ave Maria", "Koklētājs"; A. Feila —  
"Odu romance"; Arn. Kalnāja — "No dzimtenes  
manas", "Dzimtene", "Trauksme 18. novembrī"; J.  
Kalniņa — "Jem iekš rokas"; P. Barisona — "Ce-  
lies", "Nakts", "Sniga sniegi, putināja".  
Visvairāk atskaņotas: J. Graubiņa — 43 dziesmas;  
J. Vītola — 17; A. Kalniņa — 15; V. Ozoliņa — 12  
uc. 13 komponisti veltījuši P!K! vīru korim un tā diri-  
ģentam Teodoram Kalniņam 22 vīru kora dziesmas.  
P!K!V!K!, kā vienīgais, dziedājis simfoniskā or-  
ķestra pavadījumā Jāzepa Mediņa "Jagaiļa gals" (ar  
Ādolfa Kaktiņa sōlo). Vēl arī citi P!K!V!K! atskaņo-  
jumi palikuši neatdarināti, un daudzas dziesmas, to  
augsto prasību dēļ, bijušas pa spēkam tikai šim korim.  
Koris bija sācis iestudēt vareno Franča Lista "Rek-  
viēmu" vīru korim un orķestrim, taču šis pasākums  
palika pusceļā.  
Dziesmai ziedotais darbs, sirds siltums un Teodora  
Kalniņa meistarība vainagojās ar panākumiem.  
P!K!V!K! atskaņojumus atzinīgi novērtējuši bargie  
mūzikas kritiķi un plašā klausītāju saime. Bet galvenā  
kārtā kora varēšanu dziesmu iztulkojumos atzinuši  
P!K!V!K! DALĪBNIEKI

I tenori

V. Abeltiņš, Lett.

B. Akers, Lett.

U. Alberts, Fr. Metr.,

P. Auškaps, Sel.

A. Balodis, Latv.

L. Bērziņš, Lett.

R. Bērziņš, Sel.

V. Cīrulis, Terv.

T, Delle, Tal.

I. Helguts

V. Hofmanis, Fr. Metr.

A. Jurjins, Vend.

A. Lācis, Fr. Latav.

H. Liepiņš, Sel.

A. Mucenieks, Fr. Latav.

A. Obšteins, Fr. Lett.

V. Osītis, Bey.

A. Puziņš, Fr. Acad.

A. Skuja, Terv.

L. SOTītis, Lett.

J. Steinbergs, Fr. Vesth.

V. Toms, Tal.

G. Verners, Fr. Liv.

Z. Zalcmanis, Tal.

E. Zālīte, Tal.

II tenori

A. Bēcis, Lett.

A. Beķeris, Fr. Lett.

A. Bembers, Sel.

E. Caune, Lett.

A. Drulle, Latv.

K. Grants, Terv.

E. Grunte, Sel.

J. Kalējs, Tal.

Z. Kārklīšs, Sel.

V. Kaugars, Sel.

A. Kaužēns, Lettg.

P. Koše, Lett.

V. Krastiņš, Leu.

A. Ķipēns, Fr. Acad.

A. Lacums, Sel.

A. Lūsis, Fr. Vesth.

F. Murāns, Lac.

H. Neimanis, Lett.

A. Piebalgs, Lett.

E. Ritums, Tal.

O. Sāpe, Fr. Lett.

A. Sedlīšs, Fr. Metr.

F. Skulte, Lett.

V. Sprīģis, Sel.

J. Sirons, Sel.

A. Stromanis, Tal.

K. Tālbergs, Fr. Metr.

A. Tupiņš, Fr. Metr.  
L. Vasers, Terv.  
L. Vēveris, Sel.  
I basi  
E. Adamsons, Latv.  
J. Ansbergs, Fr. Metr.  
R. Apšenieks  
J. Argals, Lettg.  
P. Baumanis, Vend.  
J. Bērziņš, Lett.  
V. Brakšs, Lett.  
G. Brēmanis, Lett.  
A. Bukavs  
N. Bundža, Sel.  
J. Celms, Tai.  
V. Dzintars-Deučs, Sel.  
A. Elias, Lettg.  
E. Galviņš, Sel.  
A. Jansons, Lett.  
H. Iutians, Fr. Lett.  
K. Kaķis, Fr. Latav.  
R. Kalniņš, Lett.  
F. Lafkenaitis, Lettg.  
V. Landsbergs, Tal.  
R. Liepiņš, Sel.  
A. Mačs, Lett.  
K. Mālmanis, Lett.  
J. Muižnieks, Sel.  
A. Opsis, Vent.  
N. Ozoliņš, Lett.  
R. Pavasars, Lett.  
A. Plakans, Fr. Acad.  
E. Plaudis, Fr. Metr.  
O. Preimanis, Vent.  
J. Reinbachs, Lett.  
A. Sauja, Fr. Latav.  
O. Sevelis, Sel.  
P. Sināts, Lett.  
A. Stalbovs, Fr. Acad.  
N. Simanovs, Fr. Metr.  
K. Strautmanis, Sel.  
V. Senbergs, Sel.  
G. Svinne, Sel.  
N. Stuls, Sel.

E. Timrots, Lett.  
N. Udris, Lett.  
R. Veide, Sel.  
E. Vītols, Lett.  
S. Zamarajevs, Fr. Arct  
M. Zariņš, Lett.  
Il basi  
P. Abois, Tal.  
A. Bērziņš, Lett.  
A. Druva, Fr. Metr.  
A. Dzirne, Fr. Lett.  
B. Epermanis, Bev.  
A. Greble, Sel.  
A. Grīnbergs, Sel.  
K. Gulbis, Sel.  
B. Jurgis, Vend.  
A. Kampars, Lett.  
E. Kraujiņš, Fr. Lett.  
J. Leitis, Fr. Metr.  
I. Reinbachs, Lett.  
A. Rikards, Sel.  
N. Šiliņš, Lett.  
A. Skuja, Lett.  
K. Svenne, Lett.  
H. Svalbe, Lett.  
A. Svanks, Lettg.  
A. Tauriņš, Patr.  
K. Zentelis, Lett.  
A. Zemītis, Fr. Lett.

skaņraži. Tie labprāt nodeva korim savas jaunākās kompozīcijas, un korim jaunu dziesmu nekad netrūka. Viens no izcilākiem latviešu skaņražiem, Alfreds Kalniņš, nodeva visas savas pēdējās kompozīcijas šim korim. Viņš arī apmeklēja gandrīz katru P!K! kora koncertu. P!K! korim nebija tā saucamo goda biedru, bet nezin', vai kādam citam korim ir bijušas tik labas un draudzīgas attiecības ar saviem "goda biedriem", kā P!K! korim ar ievērojamiem latviešu skaņražiem — Jēkabu Graubiņu, Jāni Cīruli, Arnoldu Kalnāju, Helmeru Pavasaru uc.

Ja runājam par P!K! kora mērķi un nozīmi, jāievēro, ka kora ideja bija radusies spontāni un sākumā tā izpaudās kā sajūsma, dziesmu prieks, dziedāšanas tradīcijas pacelšana jaunā plāksnē vai vien-

kārši — patika dziedāt. Bet kā katram individam vai vienībai, kas atrod pareizo ceļu un neatlaidīgi to turpina, izveidojas mērķis un nozīmība tā arī, līdz ar panākumiem, P!K! korim — proti, skandēt dziesmu nevien sev un buršu saimei, bet sniegt to visiem un visur, lai celtu godā latvisko dziesmu un kalpotu kordziedāšanas mākslai.

Reprezentējot latviešu kordziedāšanas mākslu gan ārzemēs, gan pašu zemē, izpildot valstssvētku aktos un citos svinīgos sarīkojumos oficiālo programmu, P!K!V!K! piederēja Latvijas reprezentācijas kora izlasei. Nemēģinot glorificēt ne kori, ne tā diriģentu, tomēr jāsaka, ka blakus citām nozarēm, kur burši sevi ir izcili un cienīgi parādījuši Latvijas brīvvalsts laikā, arī P!K! koris to ir godam veicis. Līdzās tiem buršiem — valstsvīriem, sabiedriskiem darbiniekiem, karavīriem, zinātniekiem, literātiem, mūziķiem un sportistiem, kas burša vārdu ir neizdzēšami ierakstījuši latviešu pilsoniskā dzīvē, pievienojams arī Prezidiju konventa vīru kora vārds. Šodien šī kora panākumi pieder pagātnei, taču P!K! koris ar saviem 19 dziesmotiem gadiem ir iegājis, kā neatņemama sastāvdaļa, latviešu kordziedāšanas vēsturē.

Tiktāl A. Lacuma, Sel., apskats. Tā rindas satur gan viņa paša personīgās atmiņas nedaudz papildinātas ar citu koristu sniegtām ziņām, gan izvērtējumu tām pēdām, ko koris atstājis latviešu skaņu mākslas laukā. Protams, kora gaitas ir bijušas vēl daudz bagātākas dažādiem, kā nopietniem, tā jautriem notikumiem. Taču radītā kopaina uzskatāmi attēlo seno dienu gaisotni un, šķiet, apcerējumu varētu šeit arī nobeigt. Un tomēr: jā un nē.

Jo kā gan lai īpaši nepiemin jau agrākos UNIVERSITAS nummuros un korporāciju internos žurnālos publicētos rakstus, kuru autori bijuši nevien koristi, bet arī ārpus kora — taču tuvu tam — esošas personas. Atmiņu dzirkstīm piebārstītas arī šim apcerējumam saņemtās vēstules.

Kā lai nepriecājas par S!P!K! kora dalībnieces, Imerias filistres Lonijas Kukuras jūsmīgo tēlojumu "Ziedi, mana jaunība" UNIVERSITAS 50. nummurā (1982). Daudz sirsnīgu vārdu tajā veltīts P!K! vīru korim. Jau pašas pirmās rindkopas atmiņu plūsma ir

mūsu kora dziesmas izraisīta:

Trīsdesmitie gadi Rīga — skaistākie, labākie, varenākie, jūsmīgākie, laimīgākie, priecīgākie, mīļākie, trakākie, jautrākie, bagātākie, brīvākie, liksmākie, nebēdīgākie, dzīvākie, jaukākie... Un tomēr aizmirsušies. "Kas paliek pari — vieglas alkas..." Kādreiz "uzsit asini" kādas dziesmas vardi, nezin no kādas zemapziņas vietas uzpeldējuši, "Hei! Sauc diiens kaprālis, kāds no autotanka..." Bet kūdi vardi vel tur bija? — "Šķūnis tumšāks neka pirts, meijots eleganti..." Eleganti? — Anšlava Egtiša "Ballīte"! Ta skan' Dzirdēta? Dziedāta? Kad? Kur? Moka galva kads ritms, melo. 'ljas sprakšķi: "...grīda aizlūzt plank-ka!" Neatminētu, ja gudn draugs nepateiktu, ka to komponējis Graubiņš. Nūja! Tagad zinu — dziedāja P'K! vīru koris Rīga. Vai varētu tomēr aloties? Nav neviena, kam paprasīt. Kur jūs esat, visi P'K! kora vīri?

Jā, godātā fil! Kukura, Jums taisnība: Anšlava Eglīša "Ballītei" mūziku komponējis un Teodoram Kalniņam veltījis Jēkabs Graubiņš. Pirmatskaņojumu šai dziesmai deva mūsu koris. (Koristi, otrie basi, A. Skuja, Lett., un N. Šiliņš, Lett., atceras, ka dziedājuši to ar sevišķu patiku, varbūt arī tādēļ, ka paši savā laikā bijuši Auto tanku pulka kaprāļi).

Tāpat citi fil! Kukuras raksta fragmenti apliecina

S!P!K! un P!K! koru ciešo kopsoli:

Un tad kaut ka sametam kauliņus kopa ar P'K! vīru kori. Lai kam tādēļ, ka abiem koriem diriģents bija Teodors Kalniņš. Burši mūs, meitenes, kaut kā negribēja atzīt, dziedādami "Mēs esam Teodora dēli", bet mūs "salaulāja" kādā garīgā koncertā baznīcā pie "mūzikas altāriem svētiem, melodijas kur staigā". Gan koncertējām atsevišķi, gan daudzās "dzīves gaitās" dzīvojam kopā: triju operu koros uz Nacionālās operas skatuves, ceļojumos uz Madonu, Daugavpili, Berlīni un Igauniju... To visu vajadzētu atcerēties arī Lo/ičikam (Leonids Bērziņš. Lett.—Red.). Bet kur visi citi? Rakstiet. Atcerēties ir tik patīkami... "Bij viens vakars maigā maijā" Daugavpilī. To vajadzētu atminēt Roderikam Pavasaram, Lett., P!K! kora ilggadējam priekšniekam. Mēs abi Vienības namā vadījām tradicionālo "fūrvalsi". Izvazājām visu garu garu daugavpiliešu balletāju virkni pa istabu istabām, gaitenju gaiteniem, pa bēniņu pažobelēm, tad izvedām āra un palaidām vaļā dārza krūmos un kurmju rakumos. Rodis droši var dziedāt: "Es mācēju danci vest likumiņu likumiem".

Skaidrs, ka pirms tam bija koncerts. Dziedājām arī garnizonam cietoksnī, kur toreiz valdīja ģenerālis Bangerskis. Ausīs klusi skan P'K! kora vīru balsis: "Lūk, mana roze zied — Es, bitīte, pieskrie nu un noskūpstu tās šķīstās lapiņas — Un tad mēs dejojām ar Līzi,

un viņa bija jauna... "

Nu reiz! Tad gadījās tāds priecīgs, laimīgs, skaists brīdis: P!K!  
koris katrai S!P!K! koristei pēc koncerta pasniedza vijolišu pušķi.  
Vai varēja būt vēl sirsnīgāk? Cik reižu tas tā vēl kādam kaut kad  
gadījies? "Draugi, brāļi, dziediet vēl šo dziesmu. Brīnumjauko  
dziesmu!"

Imerias filistre Neda Grīnupe ir rakstījusi Imerias  
Ziņas par imeriešu piedalīšanos S!P!K! korī. Arī te  
P!K! vīru koris ir draudzīgi pieminēts:

Neizdzēšamā atmiņā man, liekas, pēdējais P!K! kora koncerts  
brīvajā Latvijā, kas notika Konservatorijas zālē. Ir 1939. gads.  
A vīzes un radio ziņo par kara sākšanos Polijā. Zāle (autu pilna.

satraukums un kaut kas neizsakāms "guļ gaisa". Kad koris liela  
sajūsma dzied:

Gatavs biju kara vīrs,

Gatavs kara kumeliņS;

To dieniņu vien gaidīju,

Kad pienāca gramatiņ... u.t.t.,

daudzi zalē slauka acis. Man acu priekša viss viena migla un kakla  
iesprūdis tads ka kamols, ko nevaru norīt. Ja, mūsu puisi bija  
gatavi, gatavi cīnīties par mūsu zemi un brīvību... Kaut kas smags  
un nospiedošs ir pārņēmis klausītājus, kas izklīst klusēdami.

Fil! Grīnupe atceras arī nebēdīgākus brīžus — abu  
koru dziedātāju piedalīšanos operas Zābas ķēniņienes  
uzvedumā:

Treša cēliena mums un tāpat arī P!K! kora puisiem tikpat ka  
nemaz nav jādzied, bet jātēlo gan. Un ka vēl! Ko tad īsti? Dzīres,  
nu īstas dzīres gan! Esam apsēdināti pie dzīru galda uz paaugstinā-  
juma skatuves beigās, gandrīz vai pie pašiem griestiem. "Tukšo-  
jam" tukšus skārda traukus un platāmies, ka jau dzīrēs. Kaut kur  
talū leja dzied solisti un skatuves priekšplāna grozās operas koristes,  
īpaši izceļas divi soprāni: viena gara, tieva, otra — pamaza, apaļi-  
ga. Mūsu puisiem kaut kas nepatīk, risinās sarunas, paasas, tad iz-  
aicinājums, derības. Mūsu blondais tenors sader ar brāļiem R. uz  
duci alus, ka garo koristi noskūpstīs. Mūsu tenors jau nu reiz ir  
"vīrs un vārds". Iereibušu tēlojot, viņš gāzelēdamies dodas pa kāp-  
nēm lejā un šķērsām pāri skatuvei uz garās koristes pusi. Tas viss iz-  
rādes laika! Mēs saspringstam, uzraušamies kājās, sakāpjam uz  
soliem. Kas nu būs? Viņš klāt! Ātri un veikli blondā tenora roka  
apsitas garajai koristei ap vidu un orķestra troksnī, liekas, nošmakst  
pamatīga buča. Koriste izbrīnā salecas, pagriežos, ieskābeni pa-  
smaida, tad dzied un tēlo tālāk. Pie mūsu galda sprāgst smieklu  
bumba ar tādu spēku, ka, jādomā, tā pārspēj orķestri. Bet — mēs



taču tēlojam, un mūs neviens no skatuves nenoraida. Jā, brāļi R. derības bija zaudējuši, bet man bija aizdomas, ka turpmākajos Zābas ķēniņienes uzvedumos daii trešā cēliena dzīru skatā vairs netukioja tukšus biķerus.

Roderiks Pavasars, Lett., bija kora priekšnieks un pēc tam "ārlietu ministrs" kora ziedu laikos, 1930. g. vidū, kad strauji cēlās kora mākslinieciskā varējuma līmenis un veidojās daudzas koncertturnejas. Viņa atmiņu raksts "Piecpadsmiit gadi ar P!K! vīru kori" iespiests Lettonias internā žurnālā Vita Nostra 1980. g., 20./27. nummurā. Šajā stāstījumā viscaur vērojams personīga pārdzīvojuma iekrāsojums, jo, kā viņš pats saka, "...biju sācis aizvien vairāk pieķerties korim ar sirdi un dvēseli..." Vairoties no satura atkārtotānās, izpaliek Pavasara raksta plaša citēšana, jo tajā apcerētos notikumus ir jau aprakstījis A. Lacums. Atzīmējams gan viņa norādījums, iepriekš nepieminēts, ka 1943. g. pavasara koncertā un tā paša g. 19. maijā, viņa brāļa, komponista Helmera Pavasara 40 gadu dzimšanas dienas koncertā LU aulā, mēs uzstājāmies krāsās, neraugoties uz vispārīgo vācu okupācijas varas noliegumu tās atklātībā nēsāt.

Taču, ja kādi notikumi bijuši nozīmīgi ne tikai korim vien, bet visai latviešu tautai, ir vēlams tos aprakstīt no dažādām perspektīvām. Runa ir par Padomju Savienības iebrukumu Latvijā un Igaunijā 1940. g. 17. jūnijā un mūsu kora koncertu iepriekšējā vakarā Tallinā. R. Pavasars, papildinot A. Lacuma teikto, atceras to šādi:

Mūsu koncerts bija nolikts Estonias lielajā koncertzālē 16. jūnija vakarā. Jau 15. jūnijā bija pakļidušas baumas, ka krievi draudējuši iesoļot Lietuvā. Piezvanīju sūtnim Šūmanim, kas teica, lai nomieri not kori — Latvijai nekas nedraudot. Koncerta sākumā ar baiām vēroju kādu tukšu lotu. Bija aizdomas, ka tā rezervēta Latvijas sūtniecībai. Starpbrīdī mani izsauca pie telefona: Latvijas valdībai arī iesniegts ultimāts, bet lai pagaidām diriģentam un korim nekā nesakot. Dziedāt līdz koncerta pēdējā daļā bija neiespējami: lūpas kustējās bez skaņas. Gaisotne bija baismu nojautu piesātināta. Ne velti noslēguma prasīja atkārtot abas himnas. Tuvība ar publiku bija vienreizēja.

To pašu gadījumu — 1940. g. 16. jūnija koncertu Tallinā — apraksta arī kora patreizējais priekšnieks Krišjānis Grants, Terv., Tervetias internā turnālā

1977. g. nummurā:

Vakara jau laikus koris grupējās aiz aizkariem. Pa aizkara spraugu redzēju, ka zāle pārpildīta ar klausītājiem, bet koncerts nezināmu iemeslu dēļ kavējas sākties. Bija arī dīvaina kora direktora Roderika Pavasara, Leti., (saukts arī Rodis) izturēšanās: viņš reizēm pazuda no mūsu rindām un atkal atgriezās, beidzot viņš noteica: "Viss kārtībā, varam sākt". Parastajā disciplinā un kārtī bā uzgājām uz skatuves. Arī publikā varēja vērot savādu nemieru un mums par nepatiku dati piecēlās un atstāja zāli pirms koncerta sākuma, un dati pat koncerta laika. Palikām nesaprašanā par redzēto. Koncerts tomēr izskanēja visā savā pilnībā un, kā parasts, Teodors tika apbērts ar ziediem un aplausiem. Pēdējo dziesmu, "Tuliak", dziedot igauņu valodā, vēl vairāki atstāja koncerta zāli, un vētrainie aplausi ātri apklusa. Pēc koncerta koristi izklīda pa Tallinas ielām, lai uzmeklētu kādu omulīgu vietīņu, kur nosvinēt koncerta panākumus... Pulkstenis rādīja divi pēc pusnakts, kad viesnīcnieks laipni norādīja uz restorāna slēgšanas stundu. Visi pie cēlāmiem, nodziedājām "Gaudeamus" un, igauņu aplausu pavadīti, atstājam skaistā vakara vietu. Mums sekoja dati igauņu jaunekļi, un viens no tiem man vācu valodā pateica, ka pēc trīs stundām Tallinā un Rīgā iebruks krievu tanki. Viņa vārdi man bija vairāk nekā dūres trieciens sejā un likās, ka esmu nosists pie zemes. Tagad es sapratu mūsu kora direktora Pavasara un publikas dīvaino rīcību koncerta laika.

Mierīgākus, laimīgākus brīvās Latvijas laikus atce roties, lai ieskatāties UNIVERSITAS 1935. g. aprīļa nummurā. Tur atrodam kora s/1 sekretāra Teodora Délies, Tal., rakstu "Prezidiju konventa vīru kora 10 gadu atceres svētki". Viņa stāstījuma kopsavilkumā aina ir šāda:

Svētkus ievadīja dievkalpojums Veca Gertrūdes baznīca 28. marta vakara. Tas sākās ar Grābera "Fantāziju", ko uz ērģelēm atskaņoja korists M. Zariņš, Lett. Tai sekoja Deringa "Lūgšana" korista G. Venera, Fr. Liv., meiraga solo izpildījumā. Svētku runu teica bij. korists, mācītājs A. Piebalgs, Lett., ar motto: dziesmai un mīlestībai. Tad korista, brīvmākslinieka J. Kalēja, Tal., vijoles sōlo un M. Zariņa "Imprest ja"paša izpildījumā. Mūsu koris dziedāja J. Vītola korāli "Dievs dziesma man" un A. Jurjāna "Lūgšanu". Noslēgumā archibīskapa T. Grīnberga svētīšanas vārdi visiem tuviem un tāliem dziesmu draugiem.

Nākošā dienā kora koncerts Amatu biedrības plašajā zālē. Ar savu klātbūtni to pagodināja valsts prezidents Alberts Kviesis, universitātes rektors prof. J. Auškāps, izglītības ministrs prof. L. Adamovičs, archibīskaps Dr. T. Grīnbergs, Rīgas pilsētas galva H.

Celmiņš, daudz profesoru, korporāciju seniori un citi lūgtie viesi. Prezidentu pie ieejas sagaidīja un līdz zālei pavadīja kora valde. Tur ar viņu sasveicinājās diriģents T. Kalniņš un kora pirmais priekšnieks Dr. K. Mālmanis.

Programma daudz pirmatskaņojumu un veltījumu. Vairākas dziesmas nacūs atkārtot: Norviļa "Dzimteni" un "Vasaru" un Graubiņa "Biti". Kora valdes priekšsēdis R. Pavasars nolasīja valsts prezidenta A. Kvieša apsveikumu korim: "Sirsnīgi apsveicu kori viņu desmit gadu darba atceres svētkos. Gandarījumu arvienu esmu izjutis, dzirdot, ka mūsu studējoša, vīrišķīga jaunatne atrod laiku un prieku ziedot savu pratu arī dailei un īpaši dziesmai. P!K! vīru koris gan pušķojis daudzus mūsu svinīgos aktus, gan arī ārzemēs līcis jūsmot par latviskas dziesmas rotu. Novēlu korim labus mākslinieciskus panākumus uz priekšu, vienmēr paturot vēra, ka dziesmu gars ir vērtīga daļa no tautas baltas dvēseles." Tam sekoja daudzi citi apsveikumi, gan personīgi, gan rakstveidā, ka arī ziedi, lauru vainagi, dāvanas un naudas veltes. S.'P.'K.' koris, pēc viņu pārstāves apsveikuma, nodziedāja šim gadījumam komponēto H. Pavasara dziesmu "Ciema gaiļi dzied".

Pēc kopējas fotografēšanas koris ar viesiem devās uz Armijas virsnieku klubu, kur bija gādāts par mielastu un deju. Tur R. Pavasars pasniedza adreses kora pirmajam priekšniekam Kārlim Mālmanim, Leti., un Nikolajam Simanovam, Fr. Metr., kuriem lieli nopelni kora izveidošanā. Ozola kausu saņēma korists Arvids Kampars, Lett., kā atzinību par nepārtrauktu 10 gadu darbību visos kora sarīkojumos. Dejas un dziesmas piefigoja plašās kluba telpas līdz rīta blāzmai, bet daudzi vēl turpināja svētku priekus savos konventa dzīvokļos.

Ar šādu mažorā skanošu akordu varam pabeigt pašu koristu atmiņu klāstu kā apliecinājumu pašapziņai par veikto, jo labi padarīti darbi ir patīkami. Bet vai tie tiešām bijuši tik labi? Te vietā ir uz klausīt mūzikas kritiķu atsauksmes. UNIVERSITAS 1939. g. septembra nummurā bija Arnolda Jansona, Fr. Latav., recenzija par Prezidiju konventa vīru kora koncertu Dzintaros. To atkārtosim šeit pilnībā:

Mazliet vairāk neka mēnesi pirms sava ārzemju brauciena — aizgājušās vasaras vidū (28. jūlijā), jūras bangām un kāpu priedēm va reni šalcot, Dzintaros koncertēja Prezidiju konventa vīru koris. Ir patīkami vērot, ka ar katru nākamo koncertu šī kora darbība vēršas ne tikai plašumā, bet arī dziļumā. Nu jau P.'K.' vīru koris ar saviem panākumiem un skaistu dziesmu mīlotāju atzinību var lepoties ne tikai pašu zemē vien, bet arī aiz daudzu citu valstu robežām. Pošoties uz 1 starptautiskiem studentu vīru kora dziesmu svēt

kiem Kopenhāgenā, jauniestudējumu un mēģinājumu skubā, savā pēdējā koncertā, Dzintaros, P.K! vīru koris tomēr bija pratis un paguvis izkārtot vispusīgu un arī visai jauku programmu. Blakus mūsu skaņraiu visvecākās paaudzes pārstāvju darbiem reprezentēti arī pašu jaunāko komponistu sacerējumi. Tiesa, pirmatskaņojumu gan nebija, bet toties, bagātīgāk nekā citkārt, viss dziesmotais spars un jaunības jūsma bija koncentrēta agrākajiem iestudējumiem. Varbūt pat — vietumis sastrēdzinātā dinamika izlauzās pārlieku stipras eksplozijas veidā. Minot piemērus, sacīto varētu attiecināt uz programmas pirmās daļas pirmajām divām dziesmām: P. Bansona "Celies!" un A. Kalniņa "Karogdziesmu". Toties A. Bergholca "No dzimtenes manas" izskanēja izturēti, ar tīru intonāciju un lielisku ritmisko precizitāti. A. Kalniņa "Jūras dziesmā" (kuras teksts — R. Rolāna sparīgā poēma) varēja būt krietni skaidrāka dikcija.

Koncerta programmas vidus daļā no atskaņotajām dziesmām vislieliskāk padevās, ar delikāto, patiešām izjusto priekšnesuma veidu, jaunās komponistes T. Ilsteres "Kūru, kūru uguntiņu". Ar rāmu novakara noskaņu raisījās H. Pavasara "Vistu paspārne", kur sōlo ievij urnā, dzidrāk nekā citkārt, pagrūto dziedājumu veica tenors Jānis Steinbergs, Fr. Vest. Sparīgi un drastiski, tomēr ne katrā vietā respektējot ritmisko precizitāti, koris noskandināja J. Graubiņa abas dziesmas: "Bite 'un' 'Ballīte' ". Vasarīga humora un saulainības pilna bija A. Feila "Odu romance". Sōlo partija šoreiz bija uz ticēta B. A. Ķeram, Lett.

Dziesmu vakara pēdējo trešdaļu ievadīja liegas niansēs ieturēta V. Ozoliņa "Div dūjiņas gaisa skrēja ". Tūlūk — meistarīga slīpējuma raisijos J. Graubiņa "Karavīrs 'un' 'Puiša bēdas' ". Tāpat — pārliecinoši, ar īstu buršu iejūsma koris noskandināja nebēdības pilno A. Kalniņa "Es izvedu meitu mati" un bajūrīgo J. Graubiņa "Vārīgs vīrs". Pēc daudzajiem atkārtojumiem un Andreja Jurjūna "Lūk, roze zied", aizrautīgi un pacilāti koncerta noslēguma izskanēja J. Norviļa "Svēts mantojums šī zeme mušu..."

Arī šis P.K! vīru kora koncerts, gluži tāpat ka jau daudzi iepriekšējie, skaisti apliecināja, ka kora ilggadēja vadītājā Teodora Kalniņa darba pūliņi vainagojušies ar lieliskiem panākumiem. Koris ar pašreizējo programmas priekšnesuma veidu un balsu saliedējumu var droši pārstāvēt latviešu dziesmu aiz mūsu valsts robežiem. Dzintaros dzirdētais koncerts jauki apliecināja dziedātāju lielo gribas sparunību un jūsmu, bet par visam lietam — apbrīnojamu iedziļināšanos un rūpību ikvienas dziesmas tulkojumā. Ja varbūt — vietumis tomēr dziedājuma līnija pavidēja arīkads neatraisīts mezgls, tad tam šoreiz patiešām varēja būt tikai negadījuma vai arī koristu balsu (daudzo mēģinājumu dēļ) maza paguruma raksturs.

## P!K!V!K! DZIEDĀTĀS - LATVIEŠU KOMPONĒTĀS UN APSTRĀDĀTĀS DZIESMAS

Ābele, Ādolfs

"Klausies, mana līgaviņa" (t.dz.), pirmatsk., veltījums korim;

"Cīruli, cīruli"; "Ķiku, riku" (t.dz.); "Ķērcā brēca" (t.dz.);

"Redz, kur jāja" (t.dz.).

Berisons, Pēteris

"Celies", pirmatsk.; "Nakts", pirmatsk.; "Sniga sniegi, putinā ja" (t.dz.), pirmatsk.

Baumanis, K.

"Dievs, svētī Latviju"; "Latviski, lai atskan dziesmas" (Lapas Mārtiņš); "Trimpula" (Auseklis).

Cīrulis, Jinis

"Ave Maria" (1935. g. 24. okt.), pirmatsk., veltījums korim;

"Vakara dziesma" (K. Krūza). pirmatsk., veltījums T. Kalniņam;

"Jaunībai" (1935) (R. Blaumanis); "Koklētājs" (1936. g. jūlijā), pirmatsk., veltījums T. Kalniņam; "Dzīvīte" (Fr. Bārda), pirmatsk. Cimze, J.

"Pūtīn pūta melnais mednis" (t.dz.); "Ej, bāliņi" (t.dz.).

Dārziņš, Emīls

"Mirdzi kā zvaigzne" (K. Jēkabsons); "Kapsētas klusums" (T-Ķēniņš); "Lai vētra krāc"; "Nāc man līdz" (1909-1910); "Mūžam zili" (K. Skalbe); "Es zinu" (J. Poruks); "Pie tēvu zemes" (Auseklis).

Dārziņš, Volfgangs

"Lustīgs puika", pirmatsk.

Feils, A.

"Odu romance" (1938) (E. Adamsons), pirmatsk.; "Rudens dziesma"; "Saules zemē"; "Daugavai", pirmatsk.; "Atdzimšanai" (K. Eliass), pirmatsk.; "Serenāde".

Graubiņš, Jēkabs

"Viens gans nomira" (t.dz.); "Padziedami nu, bāliņi" (t.dz.);

"Visu dienu bites dzinu", pirmatsk., veltījums korim; "Laimiņai pavaicāju" (t.dz.); "Cildinājums"; "Pūt, vējiņi" (t.dz.); "Sniedz man šurp, jaunekli, ragu", pirmatsk.; "Baudi zajo jaunību", pirmatsk.; "Kur Daugava veļ", pirmatsk.; "Pulcējaties, ļaužu bari", pirmatsk.; "Ak vecā buršu greznība", pirmatsk.; "Lai plūst vīns", pirmatsk.; "Uz alus mucas pagrabā", pirmatsk.; "Gaudeamus", pirmatsk.; "Vai nebiju es puisītis"; "Dažu skaistu ziedu" (A. Niedra); "Es zinu visi mani nievā", pirmatsk.; "Raug, draugi, kā šī Apmeklētāju daudz. To vidū, galvena kārta, universitātes mācību spēki, akadēmiska jaunatne un latviešu intelligence, kas vasaru aizvada jūrmalā. Universitātes vadību pārstāvēja prorektors prof. A. Vītols.

Ja gribētu "recenzēt" šo recenziju, tad vispirms būtu jākonstatē tās objektīvā pieeja. Ir aprādīti daži kora priekšnesuma trūkumi — attiecībā uz dinamikas izpausmi, dikciju, ritma precizitāti. Bet tieši tādēļ recenzija gūst ticamību pārējā daļā, kad tās cildinošie vārdi piešķir korim kvalitātes statusu, kura dēļ tas "...var droši pārstāvēt latviešu dziesmu aiz mūsu valsts robežām".

Paļāvībā, ka savā laikā labs darbs ticis padarīts un ka ir vērts celt tam atmiņu tiltu, lai ar cieņu un mīlestību pieminam mūsu mūžībā aizgājušos draugus — koristus un kora diriģentu Teodoru Kalniņu.

"Sejas tālas, sejas tuvas..." □

kanna mirdz", pirmatsk.; "Putojošais kauss", pirmatsk.; "Draugi, kamdēļ sērot", pirmatsk.; "Daugavas Vanagu dziesma (V. Plūdons), pirmatsk.; "Rīga dimd"; "Bite" (1934. g. nov.) (Ed. Vulfs), pirmatsk., veltījums korim; "Šinī klusā dziļā stundā"; "Pļāvēji druvā" (A. Upītis), pirmatsk.; "Ballīte" (Anši. Eglītis), pirmatsk., veltījums T. Kalniņam; "Vienots gars"; "Pret sauli", pirmatsk.; "Zilās tāles", pirmatsk.; "Gaisa dārzi", pirmatsk., veltījums T. Kalniņam; "Bissam bodne", pirmatsk.; "Čučī, mana līgaviņa" (t.dz.), pirmatsk.; "Vārīgs vīrs" (t.dz.), pirmatsk.; "Vanadziņš" (t.dz.), pirmatsk.; "Karavīrs" (t.dz.), pirmatsk.; "Puiša bēdas" (t.dz.), pirmatsk.; "Rudens", pirmatsk., veltījums korim; "Lūgšana"; "Sitā, zēni, dzīvodami" (t.dz.), pirmatsk.; "Draugu piemiņai" (K. Tālbergs), pirmatsk.; "Jūras arājs", pirmatsk., veltījums T. Kalniņam; "Oši, kļāvi, ozoliņi" (t.d/.).

Ilstere, Tikla

"Kūru, kūru uguntiņu" (t.dz.). pirmatsk.; "Apīnītis, grozgalvītis" (t.dz.), pirmatsk.

Jurjāns. Andrejs

"Latvijā" (Auseklis); "Nu ar Dievu, Vidzemīte" (t.dz.); "Upe nesa ozoliņu" (t.dz.); "Ilgošanās (1904) (A. Niedra); "Lūk, roze zied" (H. Līventāls); "Lūgšana"; "Dievs, dod mūsu tēvu zemei"; "Plata upe, šaura laipa" (t.dz.); "Ai zaļai līdaciņa" (t.dz.); "Pūt, vējiņi" (t.dz.); "Bandinieka rudzi auga" (t.dz.); "Aiz kalniņa linus sēju" (t.dz.); "Svilpodama sniedze skrēja" (t.dz.); "Grūti pūta līgaviņa" (t.dz.); "Tumša nakte, zaļa zāle" (t.dz.).

Jurjāns, Pāvils

"Jāju dienu, jāju nakti" (t.dz.) (1. koncerts); "Sēju lielu rožu lauku" (t.dz.); "Līgo dziesmas", 4, 5.

Kalniņi, Alfreds

"Latvju himna" (V. Plūdons); "Kas tie tādi spēka vīri" (V. Plūdons)

dons); "Mājās eju"; "Vai māsiņa"; "Latvijai"; "Kad sumbru ragā  
miestiņu" (Krūmiņš); "Karogdziesma" (D. Blūmentāls), pirmatsk.;  
"Biķeris miroņu salā" (1906) (J. Poruks), pirmatsk.; "Jūras dzies  
ma" (1937) (Zils Romēns), pirmatsk.; "Nakts parāde" (1938) (E.  
Virza), pirmatsk.; "Es zinu" (J. Poruks); "Pļavā" (1942) (L.  
Bērziņš), pirmatsk.; "Vecais burenieks" (1942) (I. Leimane), pirm  
atsk.; "Karogs" (1943) (E. Virza), pirmatsk., veltījums korim;  
"Svētā zeme" (1943), pirmatsk.; "šurp, brāļi"; "Karš"; "Titāna  
cilts".

Kalniņš, Jānis

"Es izvedu meitu māti" (t.dz.), pirmatsk.; "Jem iekš rokas",  
pirmatsk., veltījums korim; "Ciemiņam cūka zuda" (t.dz.);  
"Dziesma brīvai Latvijai" (V. PlQdons); "Vai māsiņa" (t.dz.);  
"Oja Ilzīte" (t.dz.).

Kalnājs, Arnolds

"Trauksme 18. novembrī" (M. Grimma), pirmatsk.; "Dievs, cel  
rokas svētot", pirmatsk.; "No dzimtenes manas", pirmatsk., veltī  
jums korim; "Dzimtene", pirmatsk., veltījums T. Kalniņam; "Jau  
nībai" (1940. g. maijā) (K. Skalbe), pirmatsk.

Kažociņš, K.

"Vakars" (K. Kažociņš?) (I. koncerts); "Jaunībai"; "Saules  
riets".

Kreišmanis, O.

"Par tevi, Latvija" (V. Bērziņš), pirmatsk.

Ķepītis, Jānis

"Ziedoņjausmā", pirmatsk., veltījums korim.

Martinovskis

"Meža krodziņš" pirmatsk., veltījums korim; "Svētdienā".

Mediņš, Jānis

"Tev mūžam dzīvot, Latvija" (V. PlQdons).

Mediņš, Jāzeps

"Klusi tu, sirds", pirmatsk., veltījums korim; Sitā. zēni, mums  
dzīvot" (t.dz.); "Jagaiļa gals", pirmatsk.; "Kas kaitēja man  
dzīvot" (t.dz.); "Ganiņš biju" (t.dz.); "Svētku kantāte" (ar tenora  
sôlo), pirmatsk.

Mediņš, Jēkabs

"Krāc jūrmalas priedes".

Melngailis, Emīls

"Bij' man vienas rozes dēj" (t.dz.) (1. koncerts); "Jau vakar  
blāzma"; "Ai manu kumeļu" (t.dz.); "Rudenī" (R. Blaumanis);  
"Rikšiem bēriņi es palaidu" (t.dz.).

Mīlītis, Dāvis

"Sniedz man šurp, jaunekli, ragu", pirmatsk.

Norvilis, Jānis

"Vasara" (Ziemeļnieks); "Vakarjunda" (L. Breikšs), pirmatsk.;  
"Ļaudona"; "Tev, Latgale", pirmatsk.; "Dzimtene" (J. Trimda);  
"Pulkveža atgriešanās" (E. Virza), pirmatsk.; "Kam drosme ir"  
(K. Ulmanis), pirmatsk.; "Rudens noskaņas" (E. Zālīte); "Mūsu  
zeme" (J. Rainis); "Aglona" (A. Ancāns); "Piebaldzietes preci  
nieks" fJ. Kalnāre).

Ozoliņš, Voldemārs

"Čučī, mana līgaviņa" (t.dz.); "Mēnestiņš naktī brauca";  
"Ro/es, ai rozēs" (V. Plūdons); "Tāles", pirmatsk., veltījums  
korim; "Nāk sīvi vēji"; "Div' dūjiņas gaisā skrēja" (t.dz.), pirm  
atsk.; "Aizsajūdzu treju jūgu" (t.dz.), pirmatsk.; "Saules himna",  
pirmatsk.; "Divi, divi"; "Tautiešiem svešumā"; "Pieci vilki";  
"Aiz upītes meitas dzied", pirmatsk., veltījums T. Kalniņam.

Pavasars, Helmers

"Dziesma brīvai Latvijai" (V. Plūdons); "Barka ar sienu" (K.  
Skalbe), pirmatsk.; "Kas tie tādi spēka vīri", pirmatsk.; "Vistu  
paspārne", pirmatsk.; "Vecie tēvi" (1941. g. aug.) (Ezeriņš), pirm  
atsk.; "Apsegloju biržu sesku".

Poruks, Jānis

"I idotāju dziesma", pirmatsk.

Sīlis, A.

"Iecerētā" (K. Skalbe).

Skulte, Ādolfs

"Dievzemīte", pirmatsk.

Straume, Jānis

"Pie Baltijas jūras" (J. Straume).

Valle, A.

"Vairs as'ru nav".

Verners, Gustavs

"Kuršu vīri" (Fr. Brīvzemnieks), pirmatsk., veltījums korim;  
"Memento mori", pirmatsk.; "Tautas karogs", pirmatsk.; "Meža  
krodziņš".

Vīgners, Ernests

"Strauja upe" (t.dz.).

Vīgners, Leonīds

"Lidotājs"; "Pieci gadi kalpiņš biju" (t.dz.); "Kalējiņi bāle  
liņi" (t.dz.); "Karavīri bēdējās" (1935. g. 11. dec.) (t.dz.).

Vlnters, Aleksandrs

"Līgodama upe nesa" (t.dz.), pirmatsk.

Vītols, Jāzeps

"Sveiciens dziesmu draugiem" (1926. g. 4. martā) (I. koncerts),  
(Sudrabkalns), pirmatsk., veltījums korim; "Mežezers" (1900. g. 4.  
sept.) (1. koncerts); "Nakts" (1900. g. 22. sept.) (t. koncerts)  
(Veismanis); "Trimpula" (Auseklis); "Mana tēvija" (1900. g. 19.



sept.) (A. Pumpurs); "Skumjā sirds"; "Kad mēs jauni bijām" (V. PlQdons); "Saulīte mīļā"; "Nogrimusē pilsēta"; "Dievs dziesma man"; "Dusi tu, draugs"; "Dod, tētiņ, tādu zirgu" (t.dz.); "Jāt nieciņa dēliņš biju" (t.dz.); "Aun, meitiņa, baltas kājas" (t.dz.); "Visiem rozēs dārzā ziede" (t.dz.); "Krīvu krīvs" (1903. g. 22. jūl.) (Brīvēznieks).

Zālītis, Jānis

"Kā sniegi kalnu galotnēs".

Zariņš, Marģers

"Kam brīvās krūtīs"; "Stāsts par kaziņu", pirmatsk.; "Dzeram, brāļi, pīckājam", pirmatsk.; "Balāde", pirmatsk.

Bez šī saraksta kora repertuārā bijušas 26 sveštautu komponistu dziesmas, starp citu igauņu, lietuviešu, norvēģu, somu un zviedru himnas. Koris arī atskaņojis Fr. šuberta "Manu mieru"; Ludviga von Bēthovena "Cik liels ir Dievs"; Ed. Grīga "Sangerhilsen"; J. Sibeliusa "Ursprung des Feuers", "Dejo, dejo" un J. Graubiņa apstrādāto norvēģu šūpļa dziesmu "Bissam Bodne".

Dirigents Teodors Kalniņš

P!K!V!K! 1932. g. rudenī.

P!K!V!K! 1938. g. aprīlī

Kora valde 1938. gada. No kr.: A. Lacums, Sel., A. Bērziņš, Lett., O. Sāpe. Fr. Lett., dir. T. Kalniņš, V. Landsbergs, Tal., B. Jurgis, Vend., t/l pr-ks.

Trīs bijušie kora priekšnieki. 1984. g. Grandrapidos, Mičiganā. No kr.: Arturs Lacums, Sel., Arvīds Jansons, Lett., Andris Bērziņš, Lett.

Daļa no kora "Divdesmit sēmeštrinieku" 1943. gadā.

Jautrākā brīdī: daļa no kora dubultkvarteta otrā rītā pēc uzstāšanās Bauskas baznīcā, 1934. gadā.

Kora valde 1943. gadā. No kr.: pirmā rindā P. Ābols, Tal., dir. T. Kalniņš, A. Lacums, Sel., t/l pr-ks. Otrā rindā H. Liepiņš, Sel., E. Vītols, Lett., V. Landsbergs, Tal.

Igauņu komponiste Minna Hermā dirigē LU kora apvienības kori dziesmu svētkos Tallinā, 1933. g. vasarā.

Kora koncertturneja Skandinavijā 1937. gadā. Cimos pie prof. Knudsena Trondheimā, Norvēģijā.

P!K!V!K! koncerts 1943. g. 16. aprīlī LU aulā.

Kora koncerts 1947. g. maijā Eslingenā, Vācijā

Kora t/l priekšnieks Krišjānis Grants, Terv.